

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
Sölvhólsgötu 7
150 Reykjavík

Reykjavík 20. apríl 2021

Umsögn Sjómannafélags Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um íslenska alþjóðlega skipaskrá.

Sjómannafélag Íslands (SÍ) gerir ekki athugasemdir við ákvæði frumvarpsins um íslenska alþjóðlega skipaskrá, ef frá eru taldar fyrirætlanir samkvæmt 12. gr. frumvarpsins, að kjör áhafna á íslenskum farskipum skuli fara eftir lögheimilisskráningu áhafnarinnar.

Í fyrsta lagi, hverju sem öðru líður, er aldrei hægt að samþykkja lagabreytingu, sem felur í sér augljóst brot gegn mannréttindaákvæðum stjórnarskrárinnar, 65., 74. og 75. gr., sbr. 3., 12. og 13. gr. laga nr. 97/1995. Umrætt ákvæði færi jafnframt gegn ákvæðum íslenskrar vinnulöggjafar, til dæmis 1. gr. laga nr. 55/1980 og 7. gr. laga nr. 19/1979, og alþjóðasamninga sem Ísland hefur skulbundið sig að alþjóðarétti til að fara eftir. Eru rangar og óskiljanlegar þær örökstuddu fullyrðingar í frumvarpsdrögum, að ákvæði laganna um breytt launakjör skipverja á íslenskum farskipum sé í fullu samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Þá er að sjálfsgöðu ekki hægt að samþykkja breytingu á lögum sem hefðu í för með sér endalok íslenskrar farmannastéttar, þar sem vel á annað hundrað íslenskra farmanna, flestir félagsmenn SÍ, myndu missa vinnuna. Að sama skapi yrði að gjalda varhug við því fordæmi sem stjórnvöld væru að skapa, með því að heimila slíka grundvallarbreytingu á íslenskum vinnumarkaði, en ljóst er að aðrar starfsgreinar myndu fylgja í kjölfarið. Lagabreytingartillaga sem felur í sér möguleika á félagslegum undirboðum og að neyð launþega í fátækum löndum sé nýtt í gróðaskyni er aldrei hægt að samþykkja.

SÍ gerir athugasemdir við rangfærslur og ónákvæmni í fyrirbyggjandi frumvarpsdrögum. Íslensk skipafélög hafa um árabil í raun ein setið að stykkjavöruflutningum til og frá Íslandi. Er því ekki rétt að segja að setja þurfi í lög framangreinda 12. gr. frumvarpsins til tryggja samkeppnishæfi Íslands á alþjóðavettvangi á sviði kaupskipaútgerðar, þegar engin áform eru um aðra kaupskipaútgerð en til og frá Íslandi. Sökum landfræðilegrar stöðu Íslands sitja íslenskar kaupskipaútgerðir í raun einar að stykkjavöruflutningum til og frá landinu. Eru því starfandi skipafélög hér á landi í afar góðri stöðu, vegna þeirrar fákeppni sem hér á landi er.

Sé það raunverulegur vilji viðkomandi útgerða að hefja kaupskipaútgerð milli annarra landa en ekki aðeins til og frá Íslandi, þá er viðkomandi aðillum algjörlega innan handar að stofna og reka slíka útgerð í þeim löndum, þar sem um kaup og kjör áhafnar fer samkvæmt reglum þeirra landa þar sem áhöfnin er með skráð lögheimili.

Þá verður ekki horft framhjá því að þó svo að þau kaupskip sem flytja vörur til og frá Íslandi séu skráð í Færeyrjum, þá eru þau í raun og veru, í öllum meginatriðum, rekin af íslenskum útgerðum og hafa gert með góðum árangri og ágóða um langt árabil. Væri það því engin sérstök viðbót við íslenskan efnahag að samþykkja framangreinda tillögu, en horfa verður einnig til þess að það er ekkert í hendi um að skipin yrðu yfir höfuð skráð á íslenska alþjóðlega skipaskrá, þó svo að framangreint 12. gr. frumvarpsins yrði samþykkt sem lög.

Loks halda ekki vatni sem rök fyrir framangreindri grundvallarbreytingu á launakjörum skipverja á íslenskum farskipum, að mikilvægt sé að skipin lúti íslenskum lögum til að hægt sé að tryggja örugga vöruflutninga til og frá landinu, til dæmis á stríðstímum.

Þá er það augljós rangfærsla að með því að lögleiða framangreint ákvæði um launakjör skipverja á farskipum, muni það leiða af sér aukningu á þeim sem vilja öðlast vél- og skipstjórnarmenntun hér á landi, enda sjá það allir að það yrðu ekki íslenskir vélstjórar og stýrimenn sem myndu manna íslensku farskipin til frambúðar. Myndi það því hafa þveröfug áhrif, leiða til fækkunar á umsóknum um vél- og skipstjórnarnám hér á landi, ef samþykkja ætti umrætt ákvæði.

Loks liggja ekki fyrir nákvæmar upplýsingar eða úttekt um það með hvaða hætti skattlagning íslenskrar skipaskrár verði hagað, m.a. hvort þær reglur feli í sér ólögmeta ríkisaðstoð eða samræmist að öðru leyti íslenskum lögum eða þeim skuldbindingum sem fara skal eftir samkvæmt alþjóðlegum skuldbindingum.

Hlýtur það því að vera útilokað, að Alþingi Íslendinga samþykki framangreinda breytingu á starfskjörum skipverja á íslenskum farskipum, sem fela í sér brot gegn mannréttindaákvæðum, íslenskri vinnulöggjöf og leiða af sér endalok íslenskrar farmannastéttar, auk alls annars sem rakið hefur verið, að því virðist í þeim tilgangi einum að auka verulega hagnað íslenskra farskipaútgerða sem starfa nú þegar á fákeppnismarkaði og njóta hagnaðar og arðs til samræmis við það.

f.h. Sjómannafélags Íslands,

Bergur Þorkelsson, formaður